

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergiain, turvallisuusselvityslain 21 §:n ja kaivoslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergiain, turvallisuusselvityslain 21 §:n ja kaivoslain muuttamisesta (HE 8/2020 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 22/2020 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Tuula Manelius, työ- ja elinkeinoministeriö (etäkuuleminen)
- erityisasiantuntija Iida Huhtanen, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Jaakko Louvanto, työ- ja elinkeinoministeriö
- toimistopäällikkö Tapani Hack, Säteilyturvakeskus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- ympäristöministeriö
- Poliisihallitus
- suojelupoliisi
- Liikenne- ja viestintävirasto
- Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)
- Fortum Power and Heat Oy
- Posiva Oy
- Teollisuuden Voima Oyj
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Finnsecurity ry
- Paliskuntain yhdistys
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Lääkäriliitto ry

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

- Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ydinenergialakia, turvallisuusselvityslakia ja kaivoslakia. Ydinenergi lakiin ehdotetaan tehtäviksi ydinenergian käytön turvajärjestelyjä koskevia muutoksia ja täsmennyksiä. Turvajärjestelyjä koskevista muutostarpeista johtuen ehdotetaan muutettavaksi myös turvallisuusselvityslakia. Lisäksi ehdotetaan täsmennettäväksi ydinjätteen huoltoon liittyvää ydinenergi lain säännöstä.

Lisäksi tehtäisiin tarkistuksia ydinenergi lakiin ja kaivoslakiin yleislakien muuttumisen johdosta. Muutettaviksi ehdotetaan julkista kuuluttamista ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Ehdotuksen tausta ja tavoitteet

Ehdotuksen taustalla on erityisesti tarve kehittää ydin- ja säteilyturvallisuutta ja varautua uudenslaisiin turvallisuusuhkiin. Muutoksia on valmisteltu jo vuonna 2018 voimaan tulleen ydinturvallisuusdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä. Tällöin todettiin tarve eriyttää turvajärjestelyjä koskevat kysymykset omaksi hankkeekseen. Osa muutostarpeista liittyy myös tarpeeseen kehittää lainsäädäntöä vastaamaan perustuslain säännöksiin erityisesti oikean säädöstason valinnan ja perusoikeuksien osalta.

Osa nyt ehdotetuista muutoksista liittyy myös muuttuneeseen yleislainsäädäntöön, erityisesti hallinto-oikeudelliseen sääntelyyn. Hallituksen esitykseen on sisällytetty myös yleislainsäädännön muutoksista kaivoslakiin aiheutuvat muutokset.

Talousvaliokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja esitettyjä sääntelyratkaisuja pääosin tarkoituksenmukaisina. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä muutettuina seuraavassa esitetyin perusteluin ja yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin muutoksin.

Keskeiset ehdotukset

Teknologinen kehitys on vaikuttanut ydinvoimaan liittyvien turvallisuusuhkien muuttumiseen. Erityisesti miehittämättömien ilma-alusten määrä on kasvanut, ja niitä on havaittu ydinvoimalaitosten läheisyydessä monissa Euroopan maissa, myös Suomessa. Samalla lennokkien teknologinen kehitys on mahdollistanut niiden mukana lennätettävän kuorman kasvattamisen. Ydinvoimalaitosten yläpuolinen ilmailukieltoalue koskee myös miehittämättömiä ilma-aluksia, mutta voimassa olevan lain toimivaltuudet eivät ole riittävän tehokkaita niiden kulkuun puuttumiseksi. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi ydinlaitosten turvahenkilöiden oikeudesta puuttua miehittämättömien ilma-alusten kulkuun.

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

Ehdotuksessa on kiinnitetty huomiota myös erityisesti sisältä päin tulevaan uhkaan (ns. insider-uhka), joka voi aiheutua luvanhaltijan oman henkilöstön toiminnasta. Tätä pyritään torjumaan erityisesti lääkärin ilmoitusvelvollisuutta koskevalla sääntelyllä tilanteissa, joissa henkilöstä katsotaan olevan vaaraa ydin- tai säteilyturvallisuudelle.

Lisäksi nykyisessä oikeustilassa on havaittu puutteita, jotka eivät suoranaisesti liity uusiin turvallisuusuhkiin mutta joiden korjaamista on pidetty tarpeellisena. Nämä liittyvät esimerkiksi ydinaineiden ja ydinjätteen kuljetusten järjestämiseen, turvahenkilöiden toimivaltuuksiin ja turvallisuusselvityksiin.

Turvahenkilöt ovat ydinlaitoksella työskenteleviä vartijoita vastaavia henkilöitä, joilla on kuitenkin vartijoista poikkeavat toimivaltuudet ydinlaitosten erityisolosuhteiden vuoksi. Nykyinen lainsäädäntö ei vastaa perustuslain vaatimuksia siitä, mistä asioista on säädettävä lain tasolla. Perustuslain edellyttämiä muutostarpeita on tunnistettu erityisesti turvahenkilöiden koulutusvaatimusten, voimakeinojen käytön sääntelyn ja ydinaineen ja ydinjätteen kuljetuksien turvaamiseen liittyvän sääntelyn osalta.

Ehdotetut muutokset eivät kuitenkaan käytännössä merkittävästi muuta vallitsevaa toimintalinjaa. Turvahenkilöiden osalta nykyistä täsmällisemmin säädettäisiin koulutusvaatimuksista, toimivaltuuksista, voimankäyttöön ja voimankäyttövälineisiin liittyvistä seikoista sekä laitoksen turvajärjestelyjen suhteesta poliisin toimivaltaan.

Perustuslakivaliokunnan lausunto ja voimankäytön sääntely

Perustuslakivaliokunta on antanut hallituksen esityksestä lausuntonsa PeVL 22/2020 vp. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota erityisesti voimankäytön sääntelyä koskeviin täsmentämistarpeisiin.

Ydinlaitosten turvahenkilöiden tehtävät ovat yksityistä turvallisuusvalvontaa. Ydinlaitosten erityispiirteiden vuoksi turvallisuuspalvelulakia ei kuitenkaan ole pidetty ydinenergian käytön suojaamiseksi riittävänä eikä sen säännöksiä ole katsottu voitavan soveltaa suoraan.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään painottanut, että vastuun yleisestä järjestyksestä on kuuluttava poliisille ja muille viranomaisille. Merkittävää julkisen vallan käyttöä voidaan valiokunnan mukaan antaa muulle kuin viranomaiselle, jos voimakeinojen käyttö tapahtuu tarkkaan rajatussa tilassa tai tilanteessa ja silloin, kun on kysymys tilapäisluonteisesta tarpeesta saada ulkopuolista apua. Perustuslakivaliokunta on korostanut myös turvaorganisaation ja -henkilöiden vastuiden määrittelemistä.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että ydinlaitokselle on sen turvallisuusriskien vuoksi asetettava normaaleista turvallisuusjärjestelyistä poikkeavia erityisvaatimuksia. Valiokunta on pitänyt

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

perusteltuna, että ydinlaitos itse ensi vaiheessa pyrkii varmistamaan oman turvallisuutensa turva- ja valmiusjärjestelyin sekä turvallisuusmääräyksiin samoin kuin varautumaan lainvastaisen toiminnan torjumiseen tarvittaessa voimakeinoin. Perustuslakivaliokunnan mukaan julkisen hallintotehtävän antaminen ydinlaitokselle on tarpeellista ja asianmukaista.

Perustuslakivaliokunta on kuitenkin nyt käsiteltävää esitystä koskevassa lausunnossaan esittänyt valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen, jonka mukaan hallituksen esitykseen sisältyvä 1. lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä vain, jos valiokunnan voimankäyttöä koskevien toimivaltuuksien sitomisesta voimakeinojen käytön välttämättömyyteen, puolustettavuuteen ja oikeasuhtaisuuteen tekemä valtiosääntöoikeudellinen huomautus otetaan asianmukaisesti huomioon. Talousvaliokunta esittää jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa asiaa koskevan sääntelyn täsmentämistä tältä osin.

Perustuslakivaliokunta on lisäksi kiinnittänyt huomiota tarpeeseen täsmentää ja muuttaa nyt ehdotettua sääntelyä voimankäyttövälineisiin liittyvän koulutuksen, turvahenkilöiden valvonnan ja voimankäyttövälineiden määrittelyn osalta. Talousvaliokunta pitää tarpeellisena täsmentää sääntelyä ja esittää siihen jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitettyjä muutoksia.

Erityisesti turvahenkilöille sallittujen voimankäyttövälineiden ja niiden määrittelyn osalta perustuslakivaliokunta on katsonut, että tällaisen voimankäyttövälineen käyttäminen edellyttää tuekseen täsmällistä ja tarkkarajaista sekä perusoikeusrajoituksen hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset täyttävää toimivaltasääntelyä. Perustuslakivaliokunnan mielestä tehtävissä sallitut voimankäyttövälineet on tällaisessa sääntelykontekstissa yksilöitävä tyhjentävästi laissa. Perustuslakivaliokunta on tästä syystä katsonut, että hallituksen esitykseen sisältyvä, ampumasetta lievempiä voimankäyttövälineitä koskeva ydinenergialain 7 u §:n 2 momentti on syytä poistaa.

Talousvaliokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että ydinlaitosten turvahenkilöillä on käytettävissään ydinturvallisuuden kannalta tarpeelliset voimankäyttövälineet. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan 7 u §:n 2 momentin poistaminen ilman sallittujen voimankäyttövälineiden luettelon täydentämistä merkitsisi ydinturvallisuuden näkökulmasta heikennystä nykytilaan. Voimassa olevan lain mukaan käytettävissä olevat keinot ja välineet määritellään turvaohjesäännössä, eikä laissa tällä hetkellä luetella sallittuja voimakeinoja lainkaan. Nykyisellä menettelyllä voidaan ottaa käyttöön uusia välineitä, jos ydinlaitosta koskeva uhka-arvio muuttuu. Esitetyn 7 u §:n 2 momentin poistaminen ilman sääntelyn asianmukaista täydentämistä voisi johtaa pahimmillaan tilanteeseen, jossa ydinlaitokseen kohdistuvan uhkan torjumiseksi jouduttaisiin käyttämään voimakkaita, kohdehenkilölle vaikutuksiltaan vaarallisempia voimankäyttövälineitä, koska laissa ei olisi hyväksytty tilanteeseen nähden oikeasuhtaisempia, lievempiä voimankäyttövälineitä. Talousvaliokunta esittää sen vuoksi ydinenergialain 7 u §:n 1 momentin täydentämistä ja sallittujen voimankäyttövälineiden yksilöimistä jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyllä tavalla.

Julkisia kuulutuksia koskevat säännösehdotukset

Hallituksen esitykseen sisältyvät julkista kuuluttamista koskevat ehdotukset liittyvät aiempaan yleistiedoksiantoa ja kuuluttamista koskevan lainsäädännön muuttamiseen. Tarkoituksena on yh-

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

denmukaistaa ydinenergiain sääntelyä hallintolain kanssa. Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty osin eriäviä käsityksiä esitettyjen säännösten onnistuneisuudesta: toisaalta 14 vuorokauden kuulutusaikaa on pidetty liian lyhyenä, ja toisaalta on arvioitu, ettei esityksessä ole esitetty perusteluja julkista kuuluttamista koskevasta hallintolain 62 a §:stä poikkeamiselle. Talousvaliokunta esittää sen vuoksi säännöksen muuttamista yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvatulla tavalla ja kiinnittää huomiota tarpeeseen arvioida lupahakemuksen käsittelyä ja kuulemista koskevien säännösten selkeyttä ja toimivuutta ydinenergiain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Myös kaivoslain julkista kuuluttamista koskevien säännösten osalta talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisen yhteydessä erillissäätelyn tarpeesta on esitetty osin erisuuntaisia arvioita. Ehdotus merkitsisi kaivoslain kuulemisen määräajan säilyttämistä tässä vaiheessa ennallaan 30 vuorokaudessa. Vaikka hallintolain kanssa yhtenäistä sääntelytapaa voitaisiin pitää sääntelyn johdonmukaisuuden kannalta perusteltuna, talousvaliokunta katsoo, ettei kaivoslain määräaikoja tältä osin tule lyhentää hallintolain 62 a §:n mukaiseksi, koska tämä voisi luoda käsityksen lupahakemusten julkisuuden vähentämisestä nykytilaan verrattuna. Talousvaliokunta pitää kuitenkin tarpeellisena arvioida kaivoslain tiedottamista koskevan sääntelyn selkeyttä ja toimivuutta erikseen kaivoslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Talousvaliokunta on nostanut aiemmassa kaivoslakia koskevassa mietinnössään (TaVM 7/2020 vp — KAA 7/2019 vp) esiin sen, että paikallisia vaikuttamismahdollisuuksia ja vaikutusalueen kiinteistön- ja maanomistajan asemaa ja tiedon- saantia parannetaan.

Talousvaliokunta korostaa, että sekä ydinenergiain lakia että kaivoslakia sovellettaessa hallintolain sääntely turvaa sen, että jos asiakirjan tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhakuaika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, kuulutus ja kuulutettava asiakirja on pidettävä yleisesti nähtävillä mainitun määräajan päättymiseen asti eikä nyt käsiteltävällä sääntelyllä ole tarkoitus rajoittaa tätä oikeutta.

Lopuksi

Perustuslakivaliokunta on edellä viitatussa lausunnossaan tarkastellut ydinenergiain kokonaisuudistuksen tarvetta: valiokunta on kiinnittänyt huomiota tähän jo vuonna 2008 antamassaan lausunnossa. Talousvaliokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan arvioon lain systematiikan sekavuudesta ja uudistamistarpeista. Nyt esitettyä sääntelyä voidaan pitää sisällöllisesti parannuksena nykytilaan, mutta sääntelyn vaikeaselkoisuuden, hajanaisuuden ja puutteellisuuden vuoksi talousvaliokunta pitää lainsäädännön pikaista kokonaisuudistusta välttämättömänä. Tässä kokonaisuudistuksessa on syytä arvioida myös nyt esitetyn sääntelyn toimivuutta ja kattavuutta. Vaikka erityisesti turvahenkilöiden asema, tehtävät ja toimivaltuudet täsmentyvät nyt esitetyn sääntelyn myötä, tulevassa uudistuksessa on syytä arvioida sääntelyn toimivuutta esimerkiksi turvahenkilöiden vastuun ja valvonnan osalta.

Talousvaliokunta korostaa ja kiirehtii ydinenergiain lainsäädännön kokonaisuudistuksen tarvetta paitsi lainsäädännön selkeyden, ymmärrettävyyden ja ydinturvallisuuden myös ydinvoiman sääntelyyn ja alan toimintaympäristön kehitykseen laajemmin liittyvien sisällöllisten uudistamistarpeiden vuoksi. Yksi tulevassa sääntelyssä huomioon otettava kysymys ovat pienydinvoimaan liittyvät sääntelytarpeet erityisesti ottaen huomioon alan nopea teknologinen kehitys.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki ydinenergiain lain muuttamisesta

7 i §. Henkilöstö. Talousvaliokunta esittää, että 7 i §:n 7 momenttiin lisätään viittaus turvallisuuslainsäädännön 19 §:n 1 momentin 1 kohtaan. Viittaus on perusteltu, koska perusmuotoisen turvallisuuslainsäädännön tekeminen voi olla tarpeen tiettyjen esimerkiksi ydinlaitoksen turvajärjestelyjen vastuuhenkilöiden osalta, jotka voivat olla mainitussa 1 kohdassa tarkoitettuja henkilöitä.

7 m §. Turvahenkilöt. Talousvaliokunta esittää, että pykälän 4 momentin 2 kohtaa täydennetään siten, että siinä edellytettäisiin turvahenkilön suorittavan kantamiensa voimankäyttövälineiden käyttöä koskevat vuosittaiset harjoitteluvaatimukset ja tasokokeet. Säännös kuuluisi seuraavasti:

”2) tarpeellinen koulutus voimakeinojen käyttämisen oikeutuksen perusteisiin, niiden noudattamiseen käytännön tilanteissa ja tarvittavien voimankäyttövälineiden käyttämiseen sekä suoritettuna vuosittaiset fyysisiä voimakeinoja ja voimankäyttövälineitä koskevat harjoittelut ja niitä koskevat tasokokeet;”

Perustuslakivaliokunta on hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa todennut, että sääntelyä on täydennettävä niiden tilanteiden osalta, joissa turvahenkilö ei enää täytä säädettyjä edellytyksiä tai on toiminut tehtävissään lainvastaisesti. Talousvaliokunta esittää, että pykälään lisätään uusi 6 momentti, jossa asiasta säädetään seuraavasti:

”Luvanhaltijan on viipymättä lopetettava henkilön käyttö turvahenkilönä, jos tämä ei täytä tässä laissa säädettyjä edellytyksiä.”

7 n §. Turvahenkilön tehtävissä noudatettavat periaatteet sekä toimivaltuudet. Talousvaliokunta pitää tarpeellisena täsmentää miehittämättömiä ilma-aluksia koskevia toimivaltuuksia erityisesti kuljetusten ja kuljetuksiin liittyvien varastointien yhteydessä. Talousvaliokunta esittää, että 7 n §:n 4 momenttia täsmennettäisiin siten, että *muuta kuin 7 v §:ssä* säädettyjä toimivaltuuksia saadaan lisäksi käyttää turvattaessa ydinjätteen kuljetuksia ja varastointia näihin välittömästi kohdistuvan uhkan torjumiseksi. Esityksen 7 v §:ssä tarkoitettu toimivaltuus on tarkoitettu käytettäväksi vain voimalaitosalueella, jolla ilmailu on kielletty, ja muilla alueilla vastaavaa toimivaltuutta käyttää poliisi.

7 t §. Voimakeinojen käyttö ja tapahtumailmoitus. Perustuslakivaliokunta on hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa edellyttänyt, että voimankäyttöä koskevat toimivaltuudet sidotaan voimakeinojen käytön välttämättömyyteen, puolustettavuuteen ja oikeasuhtaisuuteen. Talousvaliokunta esittää 7 t §:n 1 momentin täydentämistä niin, että siinä todetaan nimenomaisesti, että käytettävien voimakeinojen on oltava tilanteeseen ja suojeltavaan etuun nähden välttämättömiä, puolustettavia ja oikeasuhtaisia.

7 u §. Voimankäyttövälineet ja ampuma-aseen käyttö. Perustuslakivaliokunta on hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa katsonut, että tehtävissä sallitut voimankäyttövälineet tulee nyt käsillä olevassa sääntelykontekstissa yksilöidä tyhjentävästi laissa ja että lakiehdotuksen

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

7 u §:n 2 momentti on syytä poistaa. Talousvaliokunta esittää 2 momentin poistamista, jolloin hallituksen esitykseen sisältyvien muiden momenttien numerointi muuttuu tätä vastaavasti. Talousvaliokunta katsoo kuitenkin, että nyt esitetty sääntely ei saa johtaa ydinturvallisuuden näkökulmasta nykytilan heikentymiseen, ja esittää sen vuoksi 7 u §:n 1 momentin täydentämistä sallittujen voimankäyttövälineiden luettelon osalta.

Voimankäyttövälineistä säädettäisiin pykälän 1 momentissa. Talousvaliokunta esittää, että säännöstä täydennetään siten, että sallittuina voimankäyttövälineinä luetellaan tyhjentävästi myös hallituksen esityksen mukaisen lakiehdotuksen 7 u §:n 1 momentissa lueteltuja lievemmat sallitut voimankäyttövälineet. Siten 7 u §:n 1 momentti kuuluisi muutettuna seuraavasti:

”Turvahenkilön sallittuja voimankäyttövälineitä ovat fyysisten voimakeinojen lisäksi ampumasekselain (1/1998) 2 §:ssä tarkoitettu ampumasekseli ja mainitun lain 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin, muoviset ja teräksiset käsiraudat, enintään 70 senttimetriä pitkä patukka, teleskooppipatukka, edellä 7 n §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu voimankäyttöön koulutettu koira, paineilma-aseprojektiililaukaisin, etälamautin, sidontavyö ja jalkaraudat.”

Tällä hetkellä laissa on säädetty ainoastaan oikeudesta käyttää voimankäyttövälineitä, mutta sallituista voimankäyttövälineistä ei ole olemassa säännöksiä. Voimankäyttövälineet on määritelty tällä hetkellä täsmällisimmin luvanhaltijoiden turvaohjesäännöissä, jotka edellyttävät ennen Säteilyturvakeskuksen tekemää turvaohjesäännön hyväksyntää myös laaja-alaista viranomaislausuntomenettelyä ydinalan turvajärjestelyjen neuvottelukunnassa. Neuvottelukunnan jäseninä ovat muun muassa sisäministeriö, Poliisihallitus, paikallispoliisi, puolustusministeriö, Rajavartiolaitos ja Tulli. Huolimatta siitä, mitä laissa on hyväksytty voimankäyttövälineiksi, luvanhaltija voi käyttää vain niitä voimankäyttövälineitä, jotka on esitetty ja hyväksytty turvaohjesäännössä. Turvaohjesäännössä turvahenkilöiden käyttöön hyväksytyt voimankäyttövälineet heijastavat siten kulloinkin käsillä olevaa, Suojelupoliisin laatimaa ydinalaan kohdistuvaa uhkakuvausta, jonka perusteella Säteilyturvakeskus määrittelee ydinenenergia-asetuksen (161/1988) 146 §:n mukaisesti suunnitteluperusteuhkan. Uhkan taso voi muuttua nopeammin kuin lainsäädännön muuttaminen olisi mahdollista.

Sallittuja voimankäyttövälineitä olisivat lainkohdassa tarkoitettut voimankäyttövälineet. Sallitut voimankäyttövälineet ovat osittain samoja kuin yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa (1085/2015) vartijalle määritellyt voimankäyttövälineet ja vastaavat yksilöitävyyden osalta nyt esitetyssä muodossa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 18 §:n määritelmiä.

Vartijoille hyväksytyjen voimankäyttövälineiden lisäksi säädettäisiin koiran käyttämisestä voimankäyttövälineenä. Koiran tulisi olla hyväksytysti suorittanut Poliisiammattikorkeakoulun asettamat koulutusvaatimukset voimankäytössä. Muita säännöksen mukaan hyväksytyjä, ominaisuuksiltaan ja asianmukaisesti käytettyinä vaikutuksiltaan ampumasekseliä lievempiä voimankäyttövälineitä olisivat paineilma-aseprojektiililaukaisin, etälamautin, sidontavyö ja jalkaraudat.

Voimankäyttövälineitä ei ole ampumasekseliä ja kaasusumutinta lukuun ottamatta määritelty lainsäädännössä. Säännökseen ehdotettuja muotoiluja voidaan kuitenkin pitää sellaisina, että ne yksilöivät tarkoitettut voimankäyttövälineet riittävän yksiselitteisesti eikä tulkinnanvaraa ole. La-

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

kiehdotuksessa käytetään terminologisesti poliisin virallisesti käyttämiä termejä kyseisille voimankäyttövälineille.

Projektiililaukaisimella ammutaan värikuulaa muistuttavia projektiileja. Projektiilin kantomatka on noin 70 metriä. Projektiilit voivat sisältää esimerkiksi maalia tai kaasusumuttimissa käytettäviä vaikuttavia aineita. Laukaisimen käyttö soveltuu esimerkiksi tilanteisiin, joissa etälamauttimen tai kaasusumutteen kantomatka eivät ole riittäviä. Kyseinen voimankäyttöväline on hyväksytty poliisin käyttöön ampuma-asetta lievempänä voimankäyttövälineenä.

Etälamautin on poliisin käyttöön hyväksytty ampuma-asetta lievempi voimankäyttöväline, jolla esimerkiksi typpikaasun avulla laukaistaan pääsääntöisesti kaksi noin viiden metrin etäisyydelle ulottuvaa neulaa, jotka kohdehenkilöön osuessaan vaikuttavat kohdehenkilöön lamauttavasti ja lopettavat tai estävät vastarinnan.

Sidontavyö on poliisin käyttöön hyväksytty voimankäyttöväline, joka koostuu kohdehenkilön vyötärön ympärille kiinnitettävästä vyöstä, jonka kummallakin puolella on teräksiset käsiraudat, jotka kiinnitetään henkilön käsiin estäen käsien vapaan käytön. Vyössä on myös jalkaan kiinnitettävä hihna, joka estää henkilöä pakenemasta juosten, mutta ei muutoin estä normaalia liikkumista kävellen. Vyötä voidaan käyttää kahlitsemisen sijaan tilanteissa, joissa joudutaan esimerkiksi odottamaan kiinnioton jälkeen poliisin saapumista paikalle.

Jalkaraudat ovat poliisin käyttöön hyväksytyt, tavallisia käsiraudoja isommat raudat, jotka voidaan kiinnittää kiinnitetun henkilön jalkoihin estämään henkilöä pakenemasta tai tekemästä vastarintaa esimerkiksi potkimalla. Joissakin poikkeuksellisissa tilanteissa jalkarautoja joudutaan käyttämään myös käsirautojen sijaan kohdehenkilön fyysisten ominaisuuksien vuoksi.

Ennen kuin poliisi hyväksyy voimankäyttövälineitä viranomaiskäyttöön, niille tehdään asianmukainen vaikutusten arviointi. 7 u §:n 1 momentin mukaan turvahenkilöille hyväksytyiksi voimankäyttövälineiksi esitettäisiin poliisin viranomaiskäyttöön hyväksymiä voimankäyttövälineitä, joiden mahdolliset vaikutukset on asianmukaisesti jo arvioitu.

Kaikki momentissa yksilöidyt voimankäyttövälineet eivät kuitenkaan automaattisesti olisi luvanhaltijan turvahenkilöiden käytössä, vaan luvanhaltijan olisi määriteltävä käytettävät voimankäyttövälineet turvaohjesäännössä 7 o §:n mukaisesti. Siten voimankäyttövälineiden suhteuttaminen tarpeeseen arvioitaisiin luvanhaltijan ehdotuksen perusteella ja hyväksyttäisiin Säteilyturvakeskuksen, sisäministeriön ja ydinalan turvajärjestelyjen neuvottelukunnan toimesta ennen kuin niitä voidaan ottaa käyttöön. Lisäksi turvahenkilöillä tulisi olla riittävä koulutus kyseisen voimankäyttövälineen käyttämiseen, mikä koskee myös koiranohjaajana toimimista ja siihen liittyvää kertauskoulutusta. Koulutuksen osalta kaikissa voimankäyttövälineissä edellytetään jo nyt joko vartijalle säädettyä, kyseistä voimankäyttövälinettä tai poliisin kyseiselle voimankäyttövälineelle edellyttämää koulutusta ja niitä koskevia mahdollisia kertauskoulutusvaatimuksia.

7 w §. Terveystarkastukset ja terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus. Talousvaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että 7 w §:n 3 momentin 2 kohta on tarpeeton. Pykälän tarkoitus on, että luvanhaltijalle ei anneta tietoa turvahenkilön ja ydinvoimalaitoksen ohjaajina ydinvoimalaitoksen valvomossa työskentelevän henkilön diagnoosista vaan ainoas-

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

taan tehtävään soveltumattomuudesta. Tämän vuoksi lääkärin tekemään ilmoitukseen on tarpeellonta sisällyttää tietoa ehdotetuista lisätoimenpiteistä. Talousvaliokunta esittää kohdan poistamista ja tästä seuraavia teknisiä muutoksia momentin rakenteeseen.

Hallituksen esitykseen sisältyvässä 7 w §:n 5 momentin ensimmäisessä virkkeessä todettaisiin, että ”tieto voidaan toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla, muutoin sähköisessä muodossa tai suullisesti”. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan virkkeen tarkoituksena on ollut säätää yksinkertaisesti siitä, että ilmoitus voidaan antaa suullisen tai paperilla kirjallisesti toimitettavan ilmoituksen lisäksi myös sähköisessä muodossa. Koska sähköisen ilmoitustavan katsotaan nykyisin rinnastuvan muuhun kirjalliseen tapaan, ensimmäisen virkkeen säännös voidaan poistaa tarpeettomana. Vastaavasti esimerkiksi liikenteen palveluista annetussa laissa (2017/320) ei säädetä vastaavien ilmoitusten toimittamistavasta.

7 x §. Turvahenkilöiden kouluttaminen voimakeinojen käyttöön. Perustuslakivaliokunta on kehottanut lausunnossaan täydentämään lakiehdotuksen 7 m §:ää esimerkiksi siten, että voimankäyttövälineen kantamiseen ja käyttöön vaadittavan täydentävän koulutuksen antaa esimerkiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa tarkoitettu voimankäyttökouluttajaksi ja ase-kouluttajaksi hyväksytty koulutuksen antaja. Lisäksi säännöksessä tulee edellyttää, että turvahenkilö suorittaa kantamiensa voimankäyttövälineiden käyttöä koskevat vuosittaiset harjoitteluvai-
timukset ja tasokokeet. Talousvaliokunta esittää sääntelyn rakenteen vuoksi uutta 7 x §:ää, jossa säädettäisiin kouluttamista koskevista vaatimuksista. Lisäksi 7 m §:ää täydennettäisiin viittauksella voimakeinojen käyttöä koskevien harjoittelujen ja tasokokeiden suorittamiseen. Uusi 7 x § kuuluisi seuraavasti:

”Fyysisten voimakeinojen käyttöön sekä voimankäyttövälineen kantamiseen ja käyttöön vaadittavan täydentävän koulutuksen 7 m §:ssä tarkoitetuille turvahenkilöille antaa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa (1085/2015) tarkoitettu voimankäyttökouluttajaksi ja ase-kouluttajaksi hyväksytty koulutuksen antaja. Muiden kuin fyysisten voimakeinojen ja sellaisten voimankäyttövälineiden osalta, joita yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain mukaiset vartijat ovat oikeutettuja käyttämään, koulutuksen antaa poliisi tai kyseisten voimankäyttövälineiden käyttämisen kouluttamiseen oikeutettu kouluttaja.”

23 §. Lupahakemuksen käsitteleminen. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotetun säännöksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ydinenergialain sääntelyä hallintolain kanssa. Säännökseen on tämän vuoksi otettu mukaan hallintolain mukainen 14 vuorokauden vähimmäisaika. Tätä ei kuitenkaan ole pidetty kaikissa tilanteissa riittävänä, minkä vuoksi säännökseen on esitetty otettavaksi mukaan vaihteluväli. Valiokunta pitää tärkeänä, että merkitykseltään tai kooltaan suurissa hankkeissa noudatetaan tavanomaisia hallintoasioita pidempää kuulemisaikaa. Valiokunta katsoo kuitenkin, että tätä turvaa riittävällä tavalla se, että hallintolain mukainen tilanteissa, joissa asiakirjan tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhaku-aika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika, kuulutus ja kuulutettava asiakirja on pidettävä yleisesti nähtävillä mainitun määräajan päättymiseen asti. Hallituksen esityksessä ehdotettu muotoilu, jonka mukaan asiakirja olisi pidettävä esillä *enintään* 30 vuorokautta, voisi synnyttää harhaanjohtavan kuvan siitä, että 30 vuorokautta olisi kuulutuksen nähtävillä pitämisen enimmäisaika. Tämä voisi aiheuttaa virheellisen käsityksen siitä, ettei kuulutus olisi nähtävillä tätä pidempään niissäkään ti-

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

lanteissa, joissa asiakirjan tiedoksisaannista alkaa kulua muutoksenhakuaika tai muu vastaanottajan oikeuteen vaikuttava määräaika.

Talousvaliokunta esittää siten, että sääntelyä yhdenmukaistetaan yleisen hallinto-oikeudellisen sääntelyn kanssa siten, että säännöksestä poistetaan maininta kuulutuksen enimmäisajasta ”mutta enintään 30”.

Lisäksi valiokunta esittää, että kuulutusta koskevaa 5 momentin sääntelyä täsmennetään viittauksella siihen, että tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava asianomaisessa kunnassa, seuraavasti: ”Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.”

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 8/2020 vp sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 8/2020 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ydinenergialain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ydinenergialain (990/1987) 82 §:n 1 momentin 11 kohta sellaisena kuin se on laissa 676/2015, ja

muutetaan 3 §:n 1 momentin 6 kohta, 7 §, 7 g § :n 2 momentti, 7 l—7 o §, 7 q §:n 1 momentin 22 kohta, 23 §:n 5 momentti ja 75 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 1420/1994, 7 g §:n 2 momentti ja 7 q §:n 1 momentin 22 kohta laissa 905/2017, 7 l § laeissa 342/2008 ja 410/2012, 7 m ja 7 o § laeissa 342/2008 ja 861/2011, 7 n § laissa 342/2008, 7 q §:n 1 momentin 22 kohta laissa 905/2017, 23 §:n 5 momentti laissa 260/2017 sekä 75 § laissa 1019/2015, ja

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

lisätään 6 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1420/1994, 342/2008 ja 905/2017 uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, 7 i §:ään sellaisena kuin se on laeissa 342/2008, 269/2011, 410/2012 ja 905/2017 uusi 7 momentti, lakiin uusi 7 s—7 x § ja 23 §:ään sellaisena kuin se on laissa 260/2017, uusi 6 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

6) *turvajärjestelyillä* tarvittavia turvaamistoimenpiteitä ydinenergian käytön turvaamiseksi ydin- tai säteilyturvallisuutta vaarantavalta toiminnalta ydinlaitoksessa ja sen alueella sekä muussa paikassa tai kulkuvälineessä, jossa ydinenergian käyttöä harjoitetaan;

6 a §

Suomessa syntyneiden ydinjätteiden ydinjätehuolto

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ydinjätettä saa loppusijoittaa vastaanottavassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai kolmannessa valtiossa, jos Suomella on siirron ajankohtana voimassa neuvoston direktiivin (2011/70/Euratom) 4 artiklassa tarkoitettu sopimus. Sopimukselta kolmannen valtion kanssa on ilmoitettava Euroopan komissiolle ja ennen siirtoa on riittävästi varmistettava vastaanottavan valtion ydinjätehuollon menettelyjen turvallisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä toimenpiteistä, jotka täytyy toteuttaa vastaanottavan valtion ydinjätehuollon menettelyjen turvallisuuden varmistamiseksi silloin, kun vastaanottava valtio on kolmas valtio.

7 §

Turva- ja valmiusjärjestelyt- ja muut niihin verrattavat järjestelyt

Ydinenergian käytön edellytyksenä on, että turvajärjestelyt ja valmiusjärjestelyt sekä muut järjestelyt ydinvahinkojen rajoittamiseksi ja ydinenergian käytön turvaamiseksi ydin- tai säteilyturvallisuutta vaarantavalta toiminnalta ovat riittävät.

7 g §

Käytöstä poistaminen

Luvanhakijalla ja luvanhaltijalla on oltava suunnitelma ydinlaitoksen käytöstä poistamiseksi. Jollei lupaehdoissa määrätä toisin, luvanhaltijan on käyttöluvan mukaisen toiminnan kestäessä li-

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

säksi esitettävä säännöllisesti vähintään kuuden vuoden välein ydinlaitoksen käytöstä poistamista koskevan suunnitelman päivitys työ- ja elinkeinoministeriön hyväksyttäväksi. Käytöstäpoistamista koskevan luvan mukaisen toiminnan kestäessä suunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja päivitetty suunnitelma on toimitettava Säteilyturvakeskuksen hyväksyttäväksi. Suunnitelma voidaan hyväksyä, jos se täyttää sille säädetyt vaatimukset. Vaatimuksista säädetään 82 §:n 3 kohdan nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

7 i §

Henkilöstö

Luvanhaltijan ja luvanhakijan on varmistettava palvelukseen tai toimeksiantosuhteeseen ottamansa henkilön nuhteettomuus ja luotettavuus turvallisuusselvityslain (726/2014) tarkoitetulla turvallisuusselvityksellä tai turvallisuusselvitystodistuksella, jos henkilöstä voidaan mainitun lain 19 §:n 1 momentin 1 tai 4 kohdan taikka 21 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan tehdä turvallisuusselvitys. Turvallisuusselvityksen tulee olla tehty ennen kuin henkilölle annetaan itsenäinen kulkuoikeus turvallisuusselvityslain 21 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulle alueelle tai pääsy kohdassa tarkoitettuun tietoon, jota voidaan käyttää ydin- tai säteilyturvallisuuden vaarantamiseen, tai ennen henkilön osallistumista ydinaineen kuljetukseen. Luvanhaltijan on myös varmistettava, että käytettävien toimittajien ja alihankkijoiden henkilöstöstä on vastaavasti tehty turvallisuusselvitys.

7 l §

Turvajärjestelyt

Luvanhaltijalla on oltava turvajärjestelyt ydinenergian käytön turvaamiseksi ydinlaitoksessa ja sen alueella. Luvanhaltijalla on oltava turvajärjestelyt myös muussa paikassa tai kulkuvälineessä, jossa ydinenergian käyttöä harjoitetaan. Turvajärjestelyjen ja niihin tehtävien muutosten on oltava Säteilyturvakeskuksen hyväksymät.

Turvajärjestelyjen on oltava riittävät suhteessa ydinenergian käyttöön kohdistuviin uhkiin ja suojaustarpeisiin.

Luvanhaltijan on tiedotettava turvajärjestelyistä alueella työskenteleville ja asioiville.

7 m §

Turvahenkilöt

Luvanhaltijalla on oltava riittävästi turvahenkilöitä. Turvahenkilön tehtävänä on ydinlaitoksen toiminnan sekä ydinlaitoksen toimintaan liittyvän ydinaineen ja ydinjätteen kuljetuksen ja varastoinnin turvaaminen ydin- tai säteilyturvallisuutta vaarantavalta toiminnalta.

Turvahenkilöitä on käytettävä siitä lähtien, kun ydinlaitoksen rakentamiseen on myönnetty rakentamislupa, ja siihen asti, kun ydinaineet on viety laitokselta pois sekä ydinjäte on viety laitokselta pois tai loppusijoitettu laitoksen alueelle. Turvahenkilöitä on käytettävä myös ydinlaitoksen

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

toimintaan liittyvän ydinaineen tai ydinjätteen kuljetukseen ja kuljetukseen liittyvässä tilapäisessä varastoinnissa.

Muu kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu turvahenkilön käyttö on kielletty.

Turvahenkilönä voi toimia ainoastaan henkilö, jolla on:

1) voimassa oleva yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) annetun lain 10 §:ssä tarkoitettu hyväksyntä;

2) tarpeellinen koulutus voimakeinojen käyttämisen oikeutuksen perusteisiin, ja niiden noudattamiseen käytännön tilanteissa ja tarvittavien voimankäyttövälineiden käyttämiseen sekä suoritettuna vuosittaiset fyysisiä voimakeinoja ja voimankäyttövälineitä koskevat harjoittelut ja niitä koskevat tasokokeet;

3) tarpeellinen koulutus ja perehtyneisyys turvattavan kohteen erityisolosuhteisiin; ja

4) palvelussuhde luvanhaltijaan tai yksityisen turvallisuusalan elinkeinoluvanhaltijaan.

Turvahenkilö tulee asunsa perusteella tunnistaa turvahenkilöksi. Asun ja siinä käytettävien merkkien on selvästi erotettava poliisin, Rajavartiolaitoksen, Puolustusvoimien, Tullin, Rikosseuraamuslaitoksen ja pelastushallinnon käytössä olevista virkapuvuista ja sotilaspuvuista sekä niissä käytettävistä virallisista merkeistä ja teksteistä. Säteilyturvakeskus voi kieltää asun, merkin tai tekstin käyttämisen, jollei se ole tämän lain mukainen.

Luvanhaltijan on viipymättä lopetettava henkilön käyttö turvahenkilönä, jos tämä ei täytä tässä laissa säädettyjä edellytyksiä.

7 n §

Turvahenkilön tehtävissä noudatettavat periaatteet sekä toimivaltuudet

Turvahenkilön on tehtävissään noudatettava yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 6 §:ssä säädettyjä vartioimistehtävissä noudatettavia yleisiä periaatteita ja 7 §:ssä säädettyä velvollisuutta ilmoittaa toimenpiteen peruste sen kohteena olevalle henkilölle tai tämän edustajalle.

Turvahenkilöllä on 7 m §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävänsä suorittamiseksi oikeus:

1) estää pääsy ydinlaitoksen alueelle;

2) poistaa henkilö ydinlaitoksen alueelta;

3) estää henkilöä osallistumasta tai puuttumasta ydinaineen tai ydinjätteen kuljetukseen;

4) estää henkilöä pakenemasta;

5) ottaa henkilö kiinni;

6) tarkastaa kiinni otettu henkilö ja hänen mukanaan olevat tavarat;

7) ottaa henkilöltä ihmisen tai omaisuuden vahingoittamiseen soveltuva aine tai esine pois;

8) poistaa este;

9) ottaa ilmailulain (864/2014) 2 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitettu miehittämätön ilma-alus tilapäisesti haltuun, estää sen käyttö tai muutoin puuttua sen kulkuun noudattaen, mitä tämän lain 7 v §:ssä säädetään.

Turvahenkilöllä on lisäksi oikeus:

1) pitää koiraa mukana vastaavasti, mitä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa säädetään vartijan oikeudesta pitää koiraa mukana sekä, jos turvahenkilöllä on tarvittava kelpoisuus, käyttää voimankäyttöön koiraa, joka on hänen ohjauksessaan hyväksytysti suorittanut Poliisiammattikorkeakoulun asettamat koulutusvaatimukset;

2) suorittaa 7 s §:ssä tarkoitettu turvallisuustarkastus tai päihdetestaus.

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

Toimivaltuudet ovat voimassa ydinlaitoksen alueella, jossa liikkumista ja oleskelua on poliisilain (872/2011) 9 luvun 8 §:n nojalla rajoitettu, sekä muulla ydinlaitoksen alueella, jonne kulku on rajoitettu. Lain 7 v §:ssä säädetyt toimivaltuudet ovat kuitenkin voimassa alueella, jossa ilmailu on kielletty ilmailulain 11 §:n nojalla. **Muita kuin 7 v §:ssä säädettyjä** toimivaltuuksia saadaan lisäksi käyttää turvattaessa ydinaineiden ja ydinjätteen kuljetuksia ja varastointia näihin välittömästi kohdistuvan uhkan torjumiseksi.

Tilanteesta, jossa todetaan tai on syytä epäillä ydinlaitoksen toimintaan taikka ydinaineeseen tai ydinjätteeseen kohdistuvan ydin- tai säteilyturvallisuutta vaarantavaa toimintaa, on viipymättä ilmoitettava poliisille. Toiminnan johto siirtyy poliisille, kun asianomainen poliisimies ilmoittaa ottavansa johtovastuun.

7 o §

Turvaohjesääntö

Ydinlaitoksen luvanhaltijalla on oltava turvajärjestelyjä koskeva turvaohjesääntö, joka on pidettävä ajan tasalla. Turvaohjesäännön on oltava Säteilyturvakeskuksen hyväksymä. Hyväksyntä tarvitaan myös ennen turvaohjesäännön muuttamista.

Turvaohjesäännössä on esitettävä tiedot:

- 1) riskienhallintaprosessista ja suojaustarpeista;
- 2) turvajärjestelyistä vastaavan organisaation johtamisesta ja toiminnan järjestämisestä;
- 3) turvahenkilöiden tehtävistä ja vastuista turvajärjestelyistä vastaavassa organisaatiossa sekä turvahenkilöiltä vaadittavasta koulutuksesta;
- 4) turvallisuustarkastuksista ja päihdetestauksesta;
- 5) ydinlaitoksen sekä ydinaineiden ja ydinjätteiden kuljetuksen turvaamisesta;
- 6) turvahenkilöille annettavasta keskeisimmästä ohjeistuksesta;
- 7) käytettävistä valvontavälineistä, voimankäyttövälineistä ja muusta varustuksesta;
- 8) turvajärjestelyihin liittyvistä harjoituksista ja voimankäyttövälineiden käyttötaidon varmistamisesta;
- 9) yhteistoiminnasta poliisin kanssa;
- 10) muista tarpeellisista järjestelyistä ydinenergian käytön turvaamiseksi.

Turvaohjesäännön hyväksymisen edellytyksenä on:

- 1) 2 momentissa tarkoitettujen tietojen esittäminen riittävässä laajuudessa;
- 2) turvajärjestelyjen oikeasuhtaisuus suhteessa ydinenergian käyttöön kohdistuviin uhkiin;
- 3) turvahenkilöiden riittävyys ja kelpoisuusvaatimusten täyttyminen.

Säteilyturvakeskus voi edellyttää turvaohjesäännön muuttamista, jos ydinlaitosten turvajärjestelyjen yhdenmukaisuus tai ydin- tai säteilyturvallisuuden varmistaminen sitä edellyttää.

Säteilyturvakeskus varaa ennen turvaohjesäännön hyväksymistä ja muuttamista sisäministeriölle ja 56 §:n 3 momentissa tarkoitettulle neuvottelukunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, jollei se ole turvaohjesääntöön tehtävien muutosten vähäisyyden vuoksi selvästi tarpeetonta.

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

7 q §

Yleiset turvallisuusmääräykset

Säteilyturvakeskus antaa tarkempia määräyksiä tässä luvussa säädettyjen periaatteiden ja vaatimusten teknisluontoisista yksityiskohdista seuraavissa asioissa:

22) ydinenergian käytön turvajärjestelyjen suunnittelu, toteuttaminen, henkilöturvallisuus, tietoturvallisuus, turvalvonta, turvahenkilön asu, turvaohjesääntö, uhkatilanteisiin varautuminen ja toiminta uhkatilanteessa sekä liikkumis- ja oleskelurajoitusalueen merkitseminen ydinlaitoksella;

7 s §

Turvallisuustarkastus ja päihdetestaus

Turvahenkilöllä on oikeus suorittaa ydinlaitoksella työskentelevän ja sen alueella asioivan henkilön, näiden mukana olevien tavaroiden tai ydinlaitoksen alueelle tulevan tai siellä olevan ajoneuvon sekä ydinaineen tai ydinjätteen kuljetukseen osallistuvan henkilön ja tämän mukana olevien tavaroiden tai ajoneuvon turvallisuustarkastus ydinenergian käytön turvaamiseksi. Tarkastus suoritetaan ensisijaisesti metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta käyttäen. Tarkastus voidaan suorittaa myös muulla sopivalla tavalla.

Turvahenkilöllä on lisäksi oikeus ottaa turvallisuustarkastuksessa pois henkilön tai omaisuuden vahingoittamiseen soveltuva aine tai esine. Tarkastuksen yhteydessä henkilöltä pois otetut esineet tai aineet on viipymättä luovutettava poliisille tai, jollei siihen lain mukaan ole estettä, palautettava henkilölle hänen poistuessaan alueelta.

Ydinlaitoksella työskentelevä ja siellä asioiva henkilö sekä ydinaineiden tai ydinjätteiden kuljetukseen osallistuva henkilö on turvahenkilön kehotuksesta velvollinen suorittamaan nautitun alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi tehtävän kokeen. Kokeen tekemiseen sovelletaan, mitä pakkokeinolain 9 luvun 2 §:ssä säädetään.

Henkilö, joka kieltäytyy turvallisuustarkastuksesta tai alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi tehtävästä kokeesta tai on päihdyttävien aineiden vaikutuksen alainen, on poistettava ydinlaitoksen alueelta tai hänen osallistumisensa ydinaineen tai ydinjätteen kuljetukseen on estettävä.

7 t §

Voimakeinojen käyttö ja tapahtumailmoitus

Turvahenkilöllä on oikeus käyttää voimakeinoja, jos henkilö pakenee kiinniottamista tai koettaa vastarintaa tekemällä välttää tai estää muun 7 n §:n 2 momentissa tarkoitetun toimenpiteen. Voimakeinoja saa käyttää myös esteen poistamiseen ja miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseen. Käytettävien voimakeinojen on oltava tilanteeseen ja suojeltavaan etuun nähden välttämättömiä, puolustettavia ja oikeasuhtaisia. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 2 ja 3 momentissa.

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

Kiinni otettu henkilö on viipymättä luovutettava poliisille ja häneltä pois otetut esineet tai aineet on viipymättä luovutettava poliisille tai, jollei siihen lain mukaan ole estettä, palautettava henkilölle.

Turvahenkilön velvollisuuteen laatia kiinniotto- tai voimankäyttötilannetta koskeva tapahtumailmoitus sekä luvanhaltijan velvollisuuteen säilyttää ja hävittää tapahtumailmoitukset sovelletaan, mitä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 8 §:ssä säädetään vartijan velvollisuudesta laatia tapahtumailmoitus sekä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan velvollisuudesta säilyttää ja hävittää tapahtumailmoitukset. Ampuma-aseen käyttämisestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava poliisille.

Jos turvahenkilö on työtehtävissään saanut tietoonsa rikoslain 15 luvun 10 §:n 1 momentissa mainitun jo tehdyn rikoksen, hänen on viipymättä ilmoitettava siitä poliisille. Ilmoitusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos turvahenkilön täytyisi antaa ilmi joku mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettuista henkilöistä.

7 u §

Voimankäyttövälineet ja ampuma-aseen käyttö

Turvahenkilön sallittuja voimankäyttövälineitä ovat fyysisten voimakeinojen lisäksi ampuma-aselain (1/1998) 2 §:ssä tarkoitettu ampuma-ase ja mainitun lain 11 §:ssä tarkoitettu kaasusumutin, muoviset ja teräksiset käsiraudat, enintään 70 senttimetriä pitkä patukka, teleskooppipatukka ja edellä 7 n §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu voimankäyttöön koulutettu koira, paineilmakäyttöinen projektiililaukaisin, etälamautin, sidontavyö ja jalkaraudat.

~~Lisäksi voimankäyttövälineiksi voidaan turvaohjesäännössä hyväksyä muita ominaisuuksiltaan ja asianmukaisesti käytettyinä vaikutuksiltaan ampuma-asetta lievempiä voimankäyttövälineitä, jos se on ydinenergian käytön turvaamiseksi perusteltua.~~

Voimankäyttövälineiden kantamiseen sovelletaan, mitä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain 20 §:ssä säädetään vartijan voimankäyttövälineiden kantamistavasta. Kantamistavasta voidaan poiketa, jos se on perusteltua työturvallisuuden tai ydin- tai säteilyturvallisuuden vuoksi.

Turvahenkilö saa kantaa ampuma-asetta vain, jos tehtävän suorittaminen olosuhteiden johdosta sitä edellyttää.

Ampuma-asetta saa käyttää vain silloin, kun henkilön toiminnasta voi seurata välitöntä ja vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle taikka ydin- tai säteilyturvallisuudelle, eikä lievempää keinoa uhkan torjumiseksi ole käytettävissä. Ampuma-asetta saa lisäksi käyttää kiireellistä ja tärkeää tehtävää suoritettaessa esineen, eläimen tai muun vastaavan esteen poistamiseksi. Ampuma-asetta saa käyttää väkijoukon hajottamiseksi vain, jos ampuma-aseessa käytetään kaasupatruunoita tai muita vastaavia patruunoita niistä erikseen annettujen määräysten mukaisesti.

Ampuma-aseen käytöllä tarkoitetaan laukauksen ampumista, tästä varoittamista ja ampuma-aseella uhkaamista.

7 v §

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen

Ydinvoimalaitoksen turvahenkilöllä on ydin- tai säteilyturvallisuuden turvaamiseksi oikeus ottaa miehittämätön ilma-alus teknistä laitetta tai voimakeinoa käyttäen tilapäisesti haltuun, estää

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

sen käyttö tai muutoin puuttua sen kulkuun, jos miehittämätön ilma-alus saapuu oikeudetta luvanhaltijan pysyvässä käytössä olevalle alueelle, jossa ilmailu on kielletty ilmailulain 11 §:n nojalla.

Ydinvoimalaitoksen turvahenkilö saa lyhytaikaisesti käyttää 1 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa teknistä laitetta, josta ei aiheudu haittaa ydin- tai säteilyturvallisuudelle, eikä vähäistä suurempaa haittaa muulle radioviestinnälle tai yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille. Teknistä laitetta saa käyttää, jos se on puolustettavaa huomioon ottaen tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, miehittämättömän ilma-aluksen toiminnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat sekä muut tilanteen kokonaisarviointiin liittyvät seikat. Teknistä laitetta saa käyttää vain siinä määrin ja siihen saakka, kuin se on välttämättä tarpeen tehtävän suorittamiseksi. Toimivaltuuksia käyttävällä turvahenkilöllä on oltava tehtävään nähden riittävä osaaminen ja koulutus.

Turvahenkilöllä on oikeus käsitellä miehittämättömän ilma-aluksen käyttöön liittyvää radioviestintää, välitystietoja ja sijaintitietoja 1 momentissa tarkoitetun miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi tai ilma-aluksen tai sen kokonaisjärjestelmän osan yksilöimiseksi ja sijainnin määrittämiseksi. Tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on hävitettävä viipymättä tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei laissa toisin säädetä.

Luvanhaltijan on luovutettava haltuun otettu miehittämätön ilma-alus viipymättä poliisille.

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumisesta, käytön estämisestä ja haltuun ottamisesta on laadittava tapahtumailmoitus siten kuin 7 t §:ssä säädetään.

Luvanhaltijan on ilmoitettava teknisen laitteen käyttämisestä Liikenne- ja viestintävirastolle.

7 w §

Terveystarkastukset ja terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoitusoikeus

Luvanhaltijan on vuosittain ja muutoin tarpeen mukaan työterveyshuollossa toteutettavilla terveystarkastuksilla varmistuttava, että turvahenkilöt ja ydinvoimalaitoksen ohjaajina ydinvoimalaitoksen valvomossa työskentelevät henkilöt soveltuvat terveydentilansa puolesta tehtäviinsä. Työntekijän velvollisuudesta osallistua terveystarkastukseen säädetään työterveyshuoltolain (1383/2001) 13 §:ssä.

Lääkäriellä ja muulla terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus salassapitosäännösten estämättä tehdä ilmoitus luvanhaltijan vastuulliselle johtajalle, turvajärjestelyistä vastaavalle henkilölle sekä Säteilyturvakeskukselle ydinvoimalaitoksen ohjaajasta ja lisäksi poliisille turvahenkilöstä, jonka hän potilastietojen ja henkilön tapaamisen tai tutkimuksen perusteella katsoo perustellusta syystä olevan terveydentilansa tai käyttäytymisensä perusteella soveltumaton tehtäväänsä tai vaaraksi ydin- tai säteilyturvallisuudelle. Ennen ilmoituksen tekemistä henkilölle on kerrottava oikeudesta ilmoituksen tekemiseen ja terveydentilan vaikutuksesta turvahenkilön tai ydinvoimalaitoksen ohjaajana työskentelevän henkilön toimintakykyyn.

Ilmoituksessa voidaan antaa tietoa ainoastaan siitä, että ilmoituksen kohteena oleva henkilö ei mahdollisesti ole soveltuva tehtäväänsä tai että hän voi olla vaaraksi ydin- tai säteilyturvallisuudelle ja

~~2) mitä lisätoimenpiteitä lääkäri tai muu terveydenhuollon ammattihenkilö ehdottaa terveydentilan tai siitä tehtävään aiheutuvien vaikutusten tarkemmaksi selvittämiseksi.~~

Luvanhaltijan vastuullinen johtaja, turvajärjestelyistä vastaava henkilö, Säteilyturvakeskus ja poliisi saavat käyttää ilmoituksessa annettua tietoa ainoastaan välttämättömien ja välittömien

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

ydin- tai säteilyturvallisuuden edellyttämien toimenpiteiden suorittamiseen. Ilmoituksen sisältämät tiedot on hävitettävä heti, kun niitä ei enää tarvita turvallisuutta koskevien toimenpiteiden suorittamiseen.

~~Tieto voidaan toimittaa teknisen käyttöyhteyden avulla, muutoin sähköisessä muodossa tai suullisesti.~~ Luvanhaltijan on varmistettava, että Säteilyturvakeskuksella tai poliisilla on tieto ilmoituksesta.

7 x § (Uusi)

Turvahenkilöiden kouluttaminen voimakeinojen käyttöön

Fyysisten voimakeinojen käyttöön sekä voimankäyttövälineen kantamiseen ja käyttöön vaadittavan täydentävän koulutuksen 7 m §:ssä tarkoitetuille turvahenkilöille antaa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetussa laissa (1085/2015) tarkoitettu voimankäyttökouluttajaksi ja ase-kouluttajaksi hyväksytty koulutuksen antaja. Muiden kuin fyysisten voimakeinojen ja sellaisten voimankäyttövälineiden osalta, joita yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain mukaiset vartijat ovat oikeutettuja käyttämään, koulutuksen antaa poliisi tai kyseisten voimankäyttövälineiden käyttämisen kouluttamiseen oikeutettu kouluttaja.

23 §

Lupahakemuksen käsitteleminen

Edellä 4 momentissa tarkoitettua hanketta koskeva lupahakemus saatetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Julkista kuulutusta on kuitenkin pidettävä nähtävillä vähintään 14 ~~mutta enintään 30~~ vuorokautta. Lisäksi kuntien on annettava hakemus tiedoksi kunnan ilmoituksena. **Tieto kuulutuksesta on julkaistava asianomaisessa kunnassa. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä.** Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain (410/2015) 108 §:ssä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle on lisäksi varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen hakemuksesta. Rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, voi esittää mielipiteensä hakemuksesta.

Julkisesta kuulutuksesta on käytävä ilmi sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, tiedot 4 momentissa ja 13 §:ssä säädetystä tiedottamisesta sekä kuulemista koskevien velvoitteiden hoitamisesta ja niiden määräajoista.

75 §

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

Tarkastuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimelta säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Muutoksenhakuun sovelletaan mainittua lakia kuitenkin vain, jollei Euratom-sopimuksesta muuta johdu.

Valtioneuvoston 11 §:n nojalla tekemään periaatepäätökseen ja 46 §:n nojalla tekemään päätökseen ei kuitenkaan saa hakea muutosta valittamalla.

Valitusoikeuteen valtioneuvoston päätöksestä, joka koskee 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua toimintaa ja johon sovelletaan kaivoslakia, sovelletaan kuitenkin, mitä valitusoikeudesta kaivoslain 165 §:ssä säädetään.

Muutoksenhakuun valtion ydinjätehuoltorahaston 53 d §:n nojalla tekemään hankkeen rahoittamista koskevaan päätökseen sovelletaan kuitenkin, mitä valtionavustuslain 34 ja 35 §:ssä säädetään.

Muutoksenhaussa Valtion ydinjätehuoltorahaston päätökseen on rahaston ennen oikaisuvaatimuksen ratkaisemista tai vastineen antamista valitusasiassa pyydettävä lausunto työ- ja elinkeinoministeriöltä.

Tämän lain 42 §:n, 43 §:n 2 ja 3 momentin, 44 ja 47 §:n, 49 §:n 1 momentin, 52 §:n 1—3 ja 5 momentin, 53 a §:n 2 momentin, 53 b §:n 2 momentin, 63 §:n 1 momentin 5 kohdan, 66 ja 68 §:n nojalla annettu päätös sekä, jos siinä on niin määrätty, 65 §:n nojalla annettu päätös, voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Luvanhaltijan on saatettava ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyt turvaohjesäännöt lain 7 o §:n mukaisiksi ja toimittaa ne Säteilyturvakeskuksen hyväksyttäväksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

2.

Laki

Turvallisuusselvityslain 21 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan turvallisuusselvityslain (726/2014) 21 §:n 1 momentin 5 kohta seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

21 §

Suppean henkilöturvallisuusselvityksen piiriin kuuluvat tehtävät

Suppea henkilöturvallisuusselvitys voidaan laatia sellaiseen palvelussuhteeseen tai toimeksiantotehtävää suorittamaan valittavasta taikka palvelussuhdetta tai toimeksiantotehtävää hoitavasta, joka:

5) osallistuu ydinaineen tai ydinjätteen kuljetukseen taikka pääsee ydinlaitokseen tai pääsemällä ydinlaitoksen rakentamisalueelle tai muutoin osallistumalla ydinlaitoksen suunnitteluun tai rakentamiseen saa tietoja ydinlaitoksen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä taikka pääsee ydinaineen käyttö- tai varastointitilaan tai sellaiseen säteilylähteen käyttöpaikkaan tai varastointitilaan, jossa sijaitsevien radioaktiivisten aineiden määrä vastaa säteilylainsäädännössä tarkoitettua korkea-aktiivisen umpilähteen aktiivisuustasoa tai on sitä korkeampi;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

kaivoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kaivoslain (621/2011) 162 §:n 2 momentti ja 165 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 162 §:n 2 momentti laissa 1005/2015, ja

muutetaan 40 §:n 1—3 ja 5 momenttia, 57 §:n 1 ja 2 momenttia, 58 §:n 1—6 momenttia, 74 §:n 4 momentti, 75 §:n 4 momentti, 162 §:n otsikko ja 1 momentti, 163 ja 164 § sekä 166 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kun niistä ovat 58 §:n 2 momentti laissa 915/2013 sekä 162 §:n otsikko ja 1 momentti ja 164 § laissa 1005/2015, seuraavasti:

40 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on annettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa koskeva hakemus tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallinto-

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

laissa. Tieto kuulutuksesta on julkaistava myös toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain (410/2015) 108 §:ssä säädetään. Lupaviranomaisen on tiedotettava kuulutuksen julkaisemisesta ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai jos julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Lupaviranomaisen on annettava kuulutuksesta erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Kuulutuksesta on käytävä ilmi, mitä menettelyä muistutuksia tehtäessä ja mielipiteitä ilmaistaessa on noudatettava. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on pidettävä nähtävillä vähintään 30 päivän ajan lupaviranomaisen verkkosivuilla.

Yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle lupaviranomainen voi antaa hakemuksen tiedoksi yhteisäluelain 26 §:n estämättä julkisella kuulutuksella noudattaen mitä 1 momentissa säädetään. Jos hakemus koskee osakkaiden oikeutta muutoin kuin vähäisessä määrin, lupaviranomaisen on tiedotettava kuulutuksen julkaisemisesta ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kuulutukseen sisällytettäviä asioista ja kuulutuksen julkaisemisesta.

57 §

Lupapäätöksen antaminen

Lupaviranomaisen on annettava malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdontalupaa sekä kaivosaluelunastuslupaa koskeva päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa.

Sen lisäksi, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään kuulutuksen sisällöstä, lupapäätöstä koskevassa kuulutuksessa on mainittava myös päätöstä koskeva valitusaika.

58 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös malminetsintäluvasta, kaivosluvasta ja kullanhuuhdontaluvasta on toimitettava hakijalle, ja niille, jotka ovat sitä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleisiä etua valvoville viranomaisille. Päätös on lisäksi toimitettava niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto.

Tieto päätöksen antamisesta on lähetettävä kirjeellä tai sähköisesti 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuille asianosaisille, ja asiassa muistutuksen tehneille sekä mielipiteen ilmaiseille. Tieto päätöksen antamisesta annetaan sähköisestä asiainnista viranomaistoiminnassa annetun lain 19 §:ssä tarkoitettuna tavallisena sähköisenä tiedoksiantona.

Lisäksi kaivosluvan myöntämisestä koskevasta päätöksestä on viipymättä toimitettava jäljennös Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Jos päätöksestä on annettava tieto yhteisen alueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle, sovelletaan, mitä lupahakemuksesta tiedottamisesta 40 §:n 3 momentissa säädetään.

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

Jos päätös kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, on jäljennös päätöksestä toimitettava saamelaiskäräjille. Koltta-alueelle kohdistuvasta päätöksestä on toimitettava jäljennös kolttien kyläkokoukselle ja erityiselle poronhoito-alueelle kohdistuvasta päätöksestä jäljennös asianomaiselle paliskunnalle.

Tieto 57 §:n mukaisesta kuulutuksesta on julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa. Kunnan ilmoituksesta säädetään kuntalain 108 §:ssä. Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettava ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitetun toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai jos sen julkaiseminen on muutoin tarpeetonta.

74 §

Luvan siirtoa koskevan päätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueita luvan siirtopäätös koskee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä kunnan ilmoituksena. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

75 §

Varauspäätöksen antaminen ja siitä tiedottaminen

Kaivosviranomaisen on huolehdittava, että kunnat, joiden alueilla varausalue sijaitsee, julkaisevat viipymättä tiedon päätöksestä kunnan ilmoituksena. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

162 §

Muutoksenhaku kaivosviranomaisen päätöksestä

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

163 §

Muutoksenhaku valtioneuvoston päätöksestä

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

Valiokunnan mietintö TaVM 28/2020 vp

164 §

Muutoksenhaku tarkastuslaitoksen päätöksestä

Tarkastuslaitoksen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallinto-laissa.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa.

166 §

Hallinto-oikeuden päätöksen antaminen

Sen lisäksi mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, hallinto-oikeuden on annettava päätös tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä 57 §:ssä säädetään.

Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että toiminnan sijaintikunta ja muu sellainen kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät, julkaisee viipymättä tiedon päätöksestä kunnan ilmoituksena. Kunnan ilmoituksista säädetään kuntalain 108 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 5.11.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Janne Sankelo kok
jäsen Joakim Strand r
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Heikki Vestman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen